

POSTANOWIENIE

Dnia 20 kwietnia 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Zubert (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Małgorzata Bednarek

Ławnik SN Joanna Rebisz-Wojtala

w sprawie B. F. - prokuratora Prokuratury Rejonowej w W., po rozpoznaniu w Izbie Dyscyplinarnej na posiedzeniu w dniu 20 kwietnia 2022 roku odwołania prokuratora B. F.

od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym z 9 grudnia 2021 roku, sygn. akt [...]1.SD.[...], w przedmiocie obniżenia wynagrodzenia, na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. w zw. z art. 171 ust. 1 ustawy z 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze

postanowił:

I. utrzymać w mocy zaskarżone postanowienie;

II. kosztami postępowania odwoławczego obciążyć Skarb Państwa

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 21 września 2021 r., sygn. akt [...]5.RD. [...], Prokurator Regionalny w W., po zapoznaniu się z materiałami postępowania wyjaśniającego prowadzonego pod sygn. akt [...]5.RD.[...], z dniem 21 września 2021 r. zawiesił w czynnościach służbowych prokuratora Prokuratury Rejonowej w W.- B. F. na okres 6 miesięcy.

W dniu 5 października 2021 r., Prokurator Regionalny w W. złożył do Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym wniosek o obniżenie do 50 %

wynagrodzenia prokuratora Prokuratury Rejonowej w W.- B. F. na czas trwania zawieszenia w czynnościach służbowych.

Postanowieniem z 9 grudnia 2021 roku, sygn. akt [...]1.SD.[...], Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym:

1. na podstawie art. 152 § 1 ustawy z 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze obniżył B. F. - prokuratorowi Prokuratury Rejonowej w W. wynagrodzenie do wysokości 50 % na czas trwania zawieszenia czynnościach służbowych;
2. na podstawie art. 166 ustawy z 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Odwołanie (błędnie nazwane przez skarżącego zażaleniem) od postanowienia Sądu Dyscyplinarnego przy Prokuratorze Generalnym wniósł prokurator B. F., który zaskarżył je w części, tj. w zakresie punktu I, dotyczącego obniżenia wynagrodzenia prokuratora do wysokości 50 % na czas trwania zawieszenia w czynnościach służbowych. Autor odwołania zarzucił zaskarżonemu rozstrzygnięciu błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na jego treść, polegający na niewłaściwej ocenie okoliczności podmiotowych stanowiących podstawę wszczęcia postępowania dyscyplinarnego, a w konsekwencji wszczęcia śledztwa o czyny z art. 58 ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz czynu z art. 160 § 1 k.k., jak również na niewłaściwej ocenie okoliczności przedmiotowych skutkujących uznaniem, iż doszło do podważenia zaufania do prokuratora B. F. oraz wykonywanych przez niego czynności służbowych, podczas gdy prawidłowa ocena nie uzasadnia powyższych wniosków, a tym samym obniżenia wynagrodzenia w wysokości dopuszczalnego progu, tj. o 50 %. Formułując powyższy zarzut skarżący wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez jego uchylenie.

W dniu 21 lutego 2022 r., sygn. akt [...]4.RD. [...], Zastępca Rzecznika Dyscyplinarnego Prokuratora Generalnego wniósł o przedłużenie okresu zawieszenia w czynnościach służbowych prokuratora B. F. na okres dalszych 6 miesięcy, tj. do 21 września 2022 r.

Postanowieniem z 16 marca 2022 r., sygn. akt [...]5.SD.[...], Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym przedłużył okres zawieszenia w czynnościach prokuratora B. F. na okres 4 miesięcy, tj. do 21 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Odwołanie nie zasługiwało na uwzględnienie.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania wyjaśniającego o sygn. akt [...]5.RD.[...], postępowania dyscyplinarnego o sygn. akt [...]4.RD. [...] oraz śledztwa o sygn. akt [...]1 Ds. [...] prowadzi do wniosku, iż w niniejszej sprawie brak jest zarówno przesłanek faktycznych, jak i prawnych, które uzasadniałyby zmianę maksymalnego wymiaru obniżenia wynagrodzenia zastosowanego przez sąd I instancji. **Biorąc bowiem pod uwagę stopień społecznej szkodliwości czynów zarzucanych prokuratorowi B. F., którego sprawstwo zostało dostatecznie uprawdopodobnione**, rozstrzygnięcie sądu meriti uznać należy za trafne i w pełni zasadne.

W kontekście treści odwołania przypomnieć należy, że zgodnie z art. 152 § 1 ustawy z 28 stycznia 2016 r. Prawo o prokuraturze w przypadku, gdy prokurator został zawieszony w czynnościach, Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, na wniosek położonego dyscyplinarnego może obniżyć do 50% wysokość wynagrodzenia prokuratora na czas trwania tego zawieszenia. Warunkiem formalnym decyzji o obniżeniu wynagrodzenia jest zatem uprzednie zawieszenie prokuratora w czynnościach służbowych. Ustawodawca określając w powołanym przepisie ustawy maksymalną wysokość obniżenia wynagrodzenia, nie sprecyzował przesłanek, które determinowałyby sposób jego miarkowania, powierzając tę kwestię dyskrecjonalnej decyzji sądów dyscyplinarnych. Odnosząc się do wypracowanych w tym przedmiocie poglądów judykatury podkreślić należy, iż wysokość zastosowanego wymiaru obniżenia warunkuje „charakter zarzucanego czynu, jego odbiór społeczny i korporacyjna szkodliwość, stopień nasilenia domniemanej winy sprawcy, a także zakres naruszenia dobrego wizerunku władzy sądowniczej oraz powagi sądu” (zob. aktualną na gruncie postępowań dotyczących prokuratorów uchwałę Sądu Najwyższego z 9 czerwca 2009 r., sygn. 35/09, LEX nr

1288872). Przy wartościowaniu skali obniżenia bez znaczenia pozostają natomiast przesłanki niezwiązane z zarzucanym czynem oraz postawą sprawcy, jak również czas trwania postępowania, w którym obniżono wynagrodzenie (uchwała Sądu Najwyższego z 15 września 2006 r., SNO 48/06, LEX nr 470263). Za drugorzędne i rozważane jedynie w wyjątkowych sytuacjach uznaje się warunki osobiste prokuratora, jego stan rodzinny i majątkowy (zob. Paweł Drembkowski (red.), Prawo o prokuraturze. Regulamin wewnętrznego urzędowania powszechnych jednostek organizacyjnych prokuratury. Komentarz, Warszawa 2021, Legalis). Odstąpienie od maksymalnego ustawowego poziomu obniżenia wynagrodzenia uzasadnione jest jedynie w sytuacji, gdy doprowadziłoby to do popadnięcia w niedostatek bądź spowodowałoby znaczące pogorszenie sytuacji majątkowej prokuratora. Koniecznym jest jednak zaistnienie wyjątkowych, szczególnych okoliczności, przy czym „samo ich wystąpienie nie oznacza jeszcze in concreto automatycznej zasadności zmniejszenia tego obniżenia” (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 czerwca 2019 r., II DO 7/19, LEX nr 2686286).

W wywiedzionym odwołaniu prokurator B. F. zakwestionował zarówno zasadność obniżenia jego wynagrodzenia, jak i jego maksymalny wymiar przyjęty przez sąd meriti. Kwestionując decyzję sądu I instancji wskazał, iż zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala na ustalenie jego sprawstwa, gdyż przeprowadzone z jego udziałem czynności procesowe w postaci: przeszukania pokoju hotelowego, zatrzymania i oględzin należącego do niego telefonu komórkowego, przeszukania jego miejsca zamieszkania i samochodu, a także miejsca zamieszkania matki i użytkowanego przez nią samochodu nie wykazały, aby posiadał środki odurzające w jakiegokolwiek postaci, a tym samym także, by udzielał te środki osobom trzecim. Zaznaczył przy tym, że uczestniczył dobrowolnie we wszystkich czynnościach procesowych i w żaden sposób ich nie utrudniał, udostępniał zajmowane pomieszczenia i pojazdy w celu ich przeszukania, a nadto udzielał pomocy organom wykonującym powyższe czynności. Wątpliwości co do słuszności zastosowania środka autor odwołania upatrywał nadto we wczesnym etapie postępowania wyjaśniającego oraz śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w L., których rezultat nie uzasadnia w jego ocenie

formułowania jakiegokolwiek kategorycznego wniosku - zarówno w zakresie sprawstwa, jak i winy skarżącego.

W kontekście zaprezentowanej przez prokuratora B. F. argumentacji przypomnieć zatem należy, iż celem niniejszego postępowania jest wyłącznie weryfikacja słuszności zastosowania fakultatywnego środka określonego w art. 152 § 2 ustawy Prawo o prokuraturze oraz prawidłowości przyjętego przez sąd I instancji wymiaru obniżenia wynagrodzenia. Podnoszony natomiast przez skarżącego zarzut błędu w ustaleniach faktycznych, odnoszący się m.in. do bezpodstawności przyjęcia jego sprawstwa, z uwagi na wczesny etap prowadzonych postępowań (zarówno karnego, jak i dyscyplinarnego), błędnej oceny zgromadzonego materiału dowodowego czy też braków w tym zakresie, sprowadzają się w istocie do kwestionowania zasadności zastosowania instytucji zawieszenia określonej w art. 150 § 1 i 2 ustawy Prawo o prokuraturze. Powyższe twierdzenia, podnoszone już przez skarżącego w odwołaniu od decyzji o zawieszeniu w czynnościach służbowych, zostały zweryfikowane przez Sąd Dyscyplinarny przy Prokuratorze Generalnym, który postanowieniem z 17 listopada 2021 r., sygn. akt [...]1.SD.[...], utrzymał w mocy zaskarżone postanowienie Prokuratora Regionalnego w W. Podkreślić w tym miejscu zatem należy, iż ewentualne wnioski dowodowe uwypuklające wątpliwości odnoszące się do sprawstwa w zakresie przypisywanych mu czynów, prokurator B. F. może składać w toku prowadzonego postępowania dyscyplinarnego. Irrelevantne dla oceny zasadności przyjętego przez sąd I instancji maksymalnego wymiaru obniżenia uposażenia są również podnoszone przez skarżącego okoliczności niezwiązane z czynem, tj. dobrowolne uczestnictwo w czynnościach procesowych.

Mając na uwadze uprzednio wspomniany cel niniejszego postępowania oraz kryteria kontroli zasadności rozstrzygnięcia sądu I instancji wskazać należy, iż autor odwołania w tym zakresie powołał zasadniczo dwa argumenty. Wyraził bowiem w wywiedzionym odwołaniu pogląd, iż oceniany w kontekście znamion czynu zabronionego stopień społecznej szkodliwości analizowanych zachowań nie osiąga znaczącego poziomu w ocenie samego ustawodawcy, gdyż czyny te zagrożone są karą do trzech lat pozbawienia wolności. Skarżący wskazał nadto, iż materiał

dowodowy nie pozwala - w jego ocenie - na kategoryczne stwierdzenie, iż dopuścił się on deliktów dyscyplinarnych z art. z 137 § 1 pkt 5 ustawy Prawo o prokuraturze, wypełniających jednocześnie znamiona przestępstw z art. 58 ust. 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz art. 160 § 1 k.k.

W ocenie Sądu Najwyższego żaden z powyższych argumentów nie przemawia za zmianą zastosowanego przez sąd meriti maksymalnego wymiaru obniżenia wynagrodzenia.

W pierwszej kolejności nie sposób zgodzić się z autorem odwołania, iż ustawowy wymiar kary za dany czyn determinuje stopień jego społecznej szkodliwości. Ten kształtowany jest bowiem przez okoliczności wymienione w art. 115 § 2 k.k., tj. rodzaj i charakter naruszonego dobra, rozmiar wyrządzonej lub grożącej szkody, sposób i okoliczności popełnienia czynu, wagę naruszonych przez sprawcę obowiązków, jak również postać zamiaru, motywację sprawcy, rodzaj naruszonych reguł ostrożności i stopień ich naruszenia. Powyższe kwantyfikatory stanowią katalog zamknięty i powinny być oceniane w sposób łączny i kompleksowy. Tylko analiza całokształtu wymienionych w art. 115 § 2 k.k. okoliczności podmiotowych i przedmiotowych może doprowadzić do prawidłowej oceny stopnia społecznej szkodliwości danego czynu (zob. T. Oczkowski [w:] Kodeks karny. Komentarz, wyd. III, red. V. Konarska-Wrzošek, Warszawa 2020, art. 115, Lex). Za niezasadne zatem uznano twierdzenie, iż miernikiem stopnia społecznej szkodliwości jest ustawowy wymiar kary, grożącej sprawcy. Dokonując oceny czynów zarzucanych skarżącemu przez pryzmat przesłanek wskazanych w art. 115 § 2 k.k., uznać należy, że stopień ich społecznej szkodliwości jest bardzo wysoki. W toku prowadzonego postępowania uprawdopodobniono bowiem w odpowiednim stopniu, że prokurator B. F. w czasie trwania szkolenia zorganizowanego przez Krajową Szkołę Sądownictwa i Prokuratury udzielił osobie trzeciej środek odurzający, narażając ją na bezpośrednie niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika nadto, iż w jego krwi stwierdzono [...]–[...], będący metabolitem substancji o działaniu psychoaktywnym oraz alkohol w stężeniu 2,48 ‰. Charakter tych zachowań niewątpliwie czynią zasadnym wniosek, iż uchybiają one godności

urzędu pełnionego przez B. F. i negatywnie wpływają na wizerunek prokuratury, mając jednocześnie wysoce ujemny wydźwięk społeczny. Podkreślenia wymaga przy tym, iż zachowania prokuratora podlegają jednocześnie ocenie przez pryzmat znamion przestępstw ściganych z urzędu, albowiem stanowią one przedmiot śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Okręgową w L. pod sygn. akt [...]1 Ds. [...]o czyn z art. 58 ust. 1 ustawy z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii oraz z art. 160 § 1 k.k. Tym samym, wbrew twierdzeniom skarżącego, sąd I instancji słusznie zdecydował zarówno o zastosowaniu instytucji określonej w art. 152 § 1 ustawy Prawo o prokuraturze, jak i o zakresie ograniczenia należnego prokuratorowi wynagrodzenia.

Odnosząc się natomiast do twierdzenia, iż na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego nie można poczynić kategoriycznych ustaleń w zakresie sprawstwa i winy, wskazać należy, że w niniejszej sprawie wystarczającym jest dostateczne uprawdopodobnienie popełnienia czynu przez prokuratora. Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania wyjaśniającego, dyscyplinarnego oraz śledztwa pozwala natomiast na uzasadnione podejrzenie, że prokurator B. F. dopuścił się deliktów dyscyplinarnych z art. 137 § 1 pkt 5 ustawy Prawo o prokuraturze w postaci uchybienia godności urzędu poprzez udzielenie osobie trzeciej środka odurzającego i bezpośrednie narażenie jej na niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Wbrew twierdzeniom autora odwołania ustaleń faktycznych w toku prowadzonego postępowania nie poczyniono jedynie w oparciu o zeznania B. D. (k. 490 tom III akt [...]1 Ds. [...]). Na uzasadnione podejrzenie, że prokurator B. F. dopuścił się zarzucanych mu czynów wskazuje bowiem analiza i ocena całości zgromadzonego materiału dowodowego, w szczególności w postaci: zeznań świadków (protokoły zeznań świadków: k. 110, 153, 192 tom I akt [...]1 Ds. [...]; k. 360, 366, 373 tom II akt [...]1 Ds. [...]; k. 480 tom III akt [...]1 Ds. [...]), opinii Instytutu Ekspertyz Toksykologicznych z 25 sierpnia 2021 r. dotyczących B. F., B. D. i P. P. (k. 214, k. 333, k. 217 tom II akt [...]1 Ds. [...]), opinii toksykologicznej w sprawie B. D. (k. 71 tom I akt [...]1 Ds. [...]) oraz protokołów oględzin monitoringu (k. 558 tom III akt [...]1 Ds. [...], k. 623 tom IV akt [...]1 Ds. [...]). Zgromadzone dowody pozwalają na przyjęcie, iż podczas szkolenia prokurator B. F. znajdował się w stanie nietrzeźwości wynoszącym 2,48 ‰ alkoholu

etylowego we krwi i był pod wpływem środka odurzającego zawierającego ziele konopi innych niż włókniste z zawartością [...] w stężeniu 6,9 ng/ml, co potwierdza wynik badania toksykologicznego (opinia Instytutu Ekspertyz Toksykologicznych z 25 sierpnia 2021 r., k. 217, tom II akt [...]1 Ds. [...]) oraz protokół badania stanu trzeźwości analizatorem wydechu wraz z wydrukiem badania (k. 274, tom II akt [...]1 Ds. [...]), jak również protokół pobrania krwi (k. 355 tom II akt [...]1 Ds. [...]).

W dostatecznym stopniu uprawdopodobniono zatem, że skarżący dopuścił się zarzucanych mu czynów.

Odnosząc się do wysokości obniżenia wynagrodzenia należnego skarżącemu podkreślić dodatkowo należy, że prokurator B. F. obecnie nie wykonuje czynności służbowych, a pobierane przez niego wynagrodzenie w wysokości 50 % dotychczasowego uposażenia nie stanowi kwoty znikomej i niewystarczającej na zabezpieczenie codziennych potrzeb. Skarżący nie przedstawił przy tym jakiegokolwiek argumentacji, która wskazywałaby, że znajduje się on w szczególnie trudnej sytuacji (rodzinnej, majątkowej czy też życiowej). Przypomnienia wymaga nadto, iż obniżenie wynagrodzenia na czas trwania zawieszenia w czynnościach służbowych jest instytucją tymczasową, a w razie korzystnego dla prokuratora rozstrzygnięcia przysługujące mu wynagrodzenie zostanie wyrównane wraz z należnymi odsetkami ustawowymi (art. 152 § 3 ustawy Prawo o prokuraturze).

Całokształt ujawnionych w sprawie okoliczności prowadzi tym samym do uznania, iż sąd meriti słusznie - w relacji do stopnia społecznej szkodliwości czynów i poziomu ich uprawdopodobnienia - zdecydował o zastosowaniu maksymalnego wymiaru obniżenia wynagrodzenia przysługującego prokuratorowi B. F.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 166 ustawy Prawo o prokuraturze, obciążając nimi Skarb Państwa.

